

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIV I SKÅNE LÄN

Områdesnummer och områdesnamn:

FM 19 Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å

Kommuner:

Kristianstad och Östra Göinge

Area:

8140 ha

Huvudkriterier:

Område med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur och kulturmiljöer.

Stödskriterier:

- Intresseväckande natur- och kulturvärden
- Tilltalande landskapsbild
- Omväxling
- Särprägel
- Artrikedom
- Förekomsten av sammanhängande gröna stråk
- Naturvärden som kan bestå även vid ökad besöksfrekvens
- Förutsättningar för att vårda området
- Förekomst av anläggningar eller service, såsom toalett, sopsortering, parkering, eldstäder, lägerplatser, vindskydd och så vidare
- Att det finns markerade leder och informationsskyltar
- Möjligheterna att komma till och in i området samt vistas i eller i anslutning till området.

Friluftaktiviteter:

Vandring, strövande, promenader, kanot, naturupplevelser, kulturupplevelser, fritidsfiske, fågelskådning.

Beskrivning av områdets värden:

Araslövssjön, Hammarsjön och Helge ås nedre lopp är ett långsträckt våtmarksområde som utgör kärnområden i biosfärsområdet Kristianstads Vattenrike. Området har mycket höga naturvärden och utgör genom sitt läge i anslutning till Kristianstad ett unikt besöksmål för såväl lokalbefolkning som för mer långväga turister. Fem minuters promenad från centralstationen ligger Naturum Vattenriket där man kan få information om området och blicka ut över Helge å, våtmarker och strandängar.

Araslövssjön och Hammarsjön är stora och grunda slättsjöar som omgärdas av mycket artrika strandängar med mosaikartade inslag av buskpartier. De naturliga återkommande översvämningarna som regelbundet sätter ängarna och strandskogar under vatten präglar området. Fågellivet är synnerligen rikt och sjöarna är särskilt

viktiga för häckande och rastande våtmarksfåglar. På stränderna finns många kända fornminnen med spår från 7 500 år gamla bosättningar. Naturen på Näsby fält är omväxlande med betes- och slåttermarker, alstrandskogar, ädellövskogar och planterade dungar vassområden och öppna vattenytor. Åby ängar och Isterhäset är hävdade strandängar med mycket stora ornitologiska värden. Ekenabben ligger strax sydost om Kristianstads centrum och är en lövskogsklädd udde med ett månghundraåriga ekar. Håslövs ängar är en flack halvö i Hammarsjön som med sina närmare 200 hektar en av landets största inlandsstrandängar. Framför allt vadarfåglar trivs här, men under våren ser man även mängder av änder på de översvämmade ängarna. Utmed nedre Helgeån finns ett av landets största våtmarksområden med både hävdade insjöstrandmarker och ett stort, högväxt våtmarksområde, med bladvassar, blöta videbuskmarker och aldominerade lövsumpskogar. Området har stora botaniska och ornitologiska värden. Sedan ett antal år har många vårsträckande tranor rastat och övernattat vid Pulken.

Trots att områdets natur, inte minst fågellivet, är mycket känsligt för störning och regler i naturreservaten inskränker allmänhetens tillträde erbjuder området en mängd möjligheter till friluftsliv i samklang med naturen. På många platser finns fågeltorn eller plattformar för fågelskådning varav flera är tillgängliga med rullstol. Från Naturum utgår flera leder, bland annat Linnérundan som går ut på Isterhäsets fågelrika strandängar i ett landskap som beskrevs av Carl von Linné för mer än 250 år sedan. Ett antal besöksplatser finns i riksintresseområdet och från dessa utgår leder och stigar där man kan vandra i naturen. Många leder är anpassade för rullstol. Det är möjligt att paddla kanot så länge man inte stör fågellivet och det går bra att fiska i sjöarna. Vid Ekenabben finns en tillgänglighetsanpassad fiskebrygga. Grillplatser, bord och bänkar, toaletter och informationsskyltar finns på flera ställen liksom flera utemuseer.

Området är lättillgängligt med bil och goda parkeringsmöjligheter finns vid flertalet besöksplatser. Viss möjlighet att ta sig till området med regionalbuss finns också. Tåg angör Kristianstad och Naturum nås lätt med cykel eller till fots. I anslutning till området finns goda möjligheter till övernattnig och många restauranger och caféer finns.

Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden:

Naturvärdena vårdas och består. Naturreservat inom området förvaltas enligt skötselplan. Arbetet inom Kristianstads Vattenrike fortsätter. Befintliga anläggningar och leder bevaras och underhålls. Området lämnas fritt från exploatering.

Åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden är särskilt bebyggelseexploatering. Anläggningar med negativ visuell inverkan t ex master och vindkraft, kan skada området även om de anläggs utanför gränserna. För stort slitage i naturmarker och störningar på fågellivet kan skada områdets värden.

Potential finns att ytterligare utöka tillgängligheten till området genom exempelvis bättre möjligheter att ta sig med kollektivtrafik inom området.

Planering och säkerställande:

Inom området finns naturreservaten Egeside, Fredriksdalsviken, Hercules, Horna sjömark, Hovby ängar, Håslövs ängar, Isternäset, Näsby fält, Pulken – Yngsjö, Rinkaby och Horna ängar, Vramsåns mynning, Åby ängar, Årummet och Åsums ängar och Åsumallet.

Området berörs av Natura 2000-områdena Araslövssjön, Araslövssjöområdet, Björkhäll, Egeside – Pulken – Yngsjön, Gamlegården, Hammarsjön, Hammarsjöområdet, Helge å, Håslöv, Prästängen, Torsebroparken, Vramsån, Vramsåns mynning, Vramsåns mynningsområde och Åsumallet.

Sjöarna och vattendragen omfattas till stora delar av strandskydd, vilket bitvis är utökat på land upp till 300 meter. Stora delar av området omfattas av Ramsar-området Helgeån.

Andra riksintressen som berörs:

Området berörs av riksintresse för naturvården N64 *Helgeåns nedre lopp* och N26 *Gummastorpasjön* samt av riksintresse för kulturmiljövården L:K17 *Araslövs farmer*, L:K25 *Ballingstorp – Hanaskog – Hanaholm*, L:K15 *Kristianstad*, L:K21 *Rinkaby* och L:K18 *Torsebro*.

Områdets avgränsning:

-